

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

28 май 2019 г., Вариант 2

МОДУЛ 1

Време за работа – 60 минути

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Коя школа в психологията въвежда като понятие „несъзнаваното”?

- А) бихейвиоризмът
- Б) фройдизмът
- В) хуманистичната психология
- Г) психологията на развитието

2. Кое от изброените понятия е когнитивен процес?

- А) воля
- Б) желание
- В) възприятие
- Г) поведение

3. „Пирамидата на потребностите” е свързана с името на:

- А) Ейбрахам Маслоу
- Б) Зигмунд Фройд
- В) Уилям Джеймс
- Г) Вилхелм Вунд

4. Стадиите на развитие на морала се изследват от:

- А) Ерих Фром
- Б) Карл Густав Юнг
- В) Карл Ясперс
- Г) Лоурънс Колбърг

5. Кое от изброените понятия е психологическо?

- А) импликация
- Б) предикат
- В) емпатия
- Г) копула

6. В психологията относително постоянната представа, която човек има за себе си, се нарича:

- А) Аз-образ
- Б) памет
- В) личност
- Г) абстиненция

7. Кое от изброените понятия е логическо?

- А) аперцепция
- Б) аглутинация
- В) подсъзнателно
- Г) умозаклучение

8. По съдържание понятието *Стара планина* е:

- А) единично
- Б) абстрактно
- В) общо
- Г) конкретно

9. Понятията *кораб* и *плавателен съд* са:

- А) кръстни
- Б) подчинени
- В) противни
- Г) противоречиви

10. Кое от изброените съждения е конюнкция?

- А) Ако слънцето грее, то е топло.
- Б) Грее слънцето или не е топло.
- В) Грее слънце и е топло.
- Г) Топло е тогава и само тогава, когато грее слънце.

11. Основоположник на логиката в Античността е:

- А) Хераклит
- Б) Сократ
- В) Аристотел
- Г) Питагор

12. Кое от посочените е съждение?

- А) права
- Б) През две точки минава точно една права.
- В) Затвори прозореца!
- Г) Кой чука на вратата?

13. Моралът и щастието се свързват в школата на:

- А) екзистенциализма
- Б) рационализма
- В) аскетизма
- Г) евдемонизма

14. „Понасяй с достойнство онова, което не можеш да промениш“ е възглед, характерен за:

- А) марксизма
- Б) екзистенциализма
- В) стоицизма
- Г) волунтаризма

15. Калокагатията е единство на:

- А) красиво и добро
- Б) добро и истина
- В) красиво и истина
- Г) добро и разум

16. С коя школа свързваме името на Зенон?

- А) перипатетизма
- Б) стоицизма
- В) хедонизма
- Г) евдемонизма

17. Договорите са предмет на:

- А) наказателното право
- Б) естественото право
- В) конституционното право
- Г) облигационното право

18. Според Кант израз на моралната свобода е:

- А) следването на дълга
- Б) следването на удоволствието
- В) стремежът към щастие
- Г) отказът от наложените правила на поведение

19. Коя от изброените институции представлява висшата законодателна власт?

- А) президент
- Б) парламент
- В) съд
- Г) правителство

20. Идеята за държавата като договорна общност НЕ е присъща за:

- А) Жан Жак Русо
- Б) Шарл Луи Монтескьо
- В) Джон Лок
- Г) Артур Шопенхауер

21. Коя от изброените институции е с най-дълъг мандат?

- А) Парламентът
- Б) Президентът
- В) Конституционният съд
- Г) Кметът

22. Първата българска конституция е наричана още:

- А) Конституция на Република България
- Б) Търновска конституция
- В) Димитровска конституция
- Г) Живковска конституция

23. Кои са субектите в правото?

- А) физическите и юридическите лица
- Б) вещите и правата
- В) законите и съдилищата
- Г) нормите и обичаите

24. Свободата на съвестта гарантира:

- А) представянето на собствените убеждения по националните медии
- Б) правото на собствени убеждения
- В) възстановяването на нарушеното право
- Г) полезността на закона

25. Кой е създателят на античната диалектика, чиято мисъл гласи: „Всичко тече, всичко се променя“?

- А) Аристотел
- Б) Парменид
- В) Демокрит
- Г) Хераклит

26. Гносеологията е наука за:

- А) познанието
- Б) дълга
- В) развитието
- Г) битието

27. Кое от изброените понятия е характерно за философията на Фридрих Ницше?

- А) пирамида на потребностите
- Б) Едипов комплекс
- В) свръх-човек
- Г) свръх-аз

28. Трансцендентното е:

- А) материално
- Б) вродено
- В) отвъдно
- Г) емпирично

29. Херменевтиката е наука за:

- А) промяната
- Б) тълкуването
- В) красивото
- Г) времето

30. Коя от изброените категории НЕ се отнася за екзистенциализма като философска школа?

- А) субективността
- Б) човекът като избор
- В) човекът като свобода
- Г) свръх-човекът

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

28 май 2019 г., Вариант 2

МОДУЛ 2

Време за работа – 60 минути

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. Кои двама от изброените са натурфилософи? Напишете техните имена в свитъка за свободни отговори.

Сократ, Галес, Августин, Анаксимандър, Блез Паскал, Тома от Аквино

32. На всеки термин - фетишизъм, скептицизъм, егоизъм, екстраверт - съответства едно определение. В свитъка за свободните отговори отбележете кой термин на кое определение съответства (срещу термина може да записвате и само номера на определението).

1. Тип личност, която фокусира енергията си предимно към външния свят.
2. Съмнение в истинността на познанието.
3. Любов към себе си.
4. Любов към вещите и обожествяването им.

33. В свитъка със свободните отговори посочете кои определения са верни и кои не:

1. „Едипов комплекс” – влечение на сина към майката.
2. Феноменология – подход в познанието, основан на непосредственото преживяване.
3. Рационално – мислене чрез опит.
4. „Категоричен императив” – морален закон в етиката на Кант.

34. Прочетете внимателно твърдението на Аврелий Августин

Волята в нас винаги е свободна, само че не винаги е добра. Защото тя е свободна или от правдата, когато служи на злото, и тогава е зла; или от злото, когато служи на правдата, и тогава е добра.

В свитъка със свободните отговори посочете кои твърдения са верни и кои - не:

1. Човек притежава волята да избира.
2. Свободата служи на неправдата.
3. Добро и зло са двете морални категории, между които избира човек.

Прочетете текста и отговорете на въпросите към него (от 35. до 38. включително)

„Ако се запитаме какво представлява идеалното състояние на духа, назовано щастие, лесно намираме на първо време отговора – щастието е да открием нещо, което би ни задоволило напълно. Но всъщност този отговор ни изправя пред две групи от проблеми. От една страна, редно е да се запитаме в какво се изразява субективното състояние на пълно задоволство. От друга, какви обективни предпоставки трябва да са налице в дадено нещо, за да успее то да ни задоволи.

„Щастието – казвал Мериме – е като желание да заспиш”. Ето една мисъл, представяща само едната страна на истината за сметка на всички останали.

Сънят се противопоставя на будуването, както бездействието на действието. Има ли смисъл да схващаме щастието в живота като някакъв вид не-живот? Естествено, не.

Не ще можем да видим нищо ясно в този първостепенен проблем за щастието – кажете, – има ли случайно някой по-важен от него? – ако не започнем с наблюдението, че пред лицето на действителността субектът е чиста активност. Дали ще го наречете душа, съзнание, дух, или каквото искате, това, което сме представлява сноп от дейности и част от тях се осъществяват, а други се стремят към осъществяване. Следователно, състоим се от определени възможности за действия – да живеем значи да отрищим тези възможности, значи безспирно да ги превръщаме в действие. Иначе казано – ние сме възможност да видим, възможност да вкусим и чуем, възможност да си спомним, възможност да се натъжим и развеселим, да плачем и да се смеем, възможност да се обичаме и ненавиждаме, да развихряме въображението си, да знаем, да се съмняваме, да вярваме, да желаем или да се страхуваме.

Как можем да си представим щастието в облика на съня – отрицание на всичко това? Самият Мериме не твърди, че е като сън, а като желание да заспиш, а това желание означава волеизява, домогване, а не угасване и потъване в нищото.”

Хосе Ортега-и-Гасет, „Есета”, том 1

35. Какъв е основният проблем, който авторът разглежда в текста?

36. С какво е сравнено щастието от Мериме и защо авторът на текста не е съгласен с това определение?

37. Какво за Хосе Ортега-и-Гасет означава човек да живее?

38. Каква представа за щастие застъпва авторът на текста.

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

28 май 2019 г., Вариант 2

МОДУЛ 3

Време за работа – 120 минути

В свитъка за свободните отговори напишете философско есе по един от зададените фрагменти!

1. „Човекът е разумно същество и като такава той намира в науката необходимата храна.“

Дейвид Хюм

2. „Мислите без съдържание са празни; интуициите без концепции са слепи...само от тяхното съединяване може да се роди познавателна способност.“

Имануел Кант

3. „Животът има своя собствена вътрешна динамика, той е склонен да расте, да се изразява и да бъде живян.“

Ерих Фром

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

цикъл „Философия” –

28 май 2019 г., ВАРИАНТ № 2

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Задачи от 1. до 30.

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Б	1
2.	В	1
3.	А	1
4.	Г	1
5.	В	1
6.	А	1
7.	Г	1
8.	Г	1
9.	Б	1
10.	В	1
11.	В	1
12.	Б	1
13.	Г	1
14.	В	1
15.	А	1
16.	Б	1
17.	Г	1
18.	А	1
19.	Б	1
20.	Г	1
21.	В	1
22.	Б	1
23.	А	1
24.	Б	1
25.	Г	1
26.	А	1
27.	В	1
28.	В	1
29.	Б	1
30.	Г	1

Задача 31 – 2 точки

Талес и Анаксимандър

Задача 32. – 4 точки

фетишизъм – 4. любов към вещите и обожествяването им
скептицизъм – 2. съмнение в истинността на познанието
егоизъм – 3. любов към себе си
екстраверт – 1. тип личност, която фокусира енергията си предимно към външния свят

Задача 33. – 4 точки.

1. Едипов комплекс – влечение на сина към майката. – вярно (истина)
2. Феноменология – подход в познанието, основан на непосредственото преживяване. – вярно (истина)
3. Рационално– мислене чрез опит. - невярно (неистина)
4. Категоричен императив – морален закон в етиката на Кант – вярно (истина)

Задача 34. – 6 точки

1. Човек притежава волята да избира. ВЯРНО
2. Свободата служи на неправдата. НЕВЯРНО
3. Добро и зло са двете морални категории между които избира човек. ВЯРНО

Задача 35. - 3 точки

Проблемът за щастието и неговото определение

Задача 36. – 4 точки

Щастието е сравнено от Мериме със съня (желанието да заспиш).

Хосе Ортега-и-Гасет не е съгласен с това определение, тъй като то води до противопоставяне на съня на будуването, както бездействието на действието и т.н.

Задача 37. – 6 точки

Да живее човек означава да превръща в действие стоящите пред него възможности: да вкусува, да чува, да си спомня...

Допустими са и други отговори

Задача 38. - 6 точки

Щастието е неугасващо постигане на желаното. То означава волеизява, домогване, стремеж, а не потъване в нищото. Щастието е в пълноценно изживения живот, в който развихряме въображението си, съмняваме се, вярваме, желаем... то е състояние на активния човешки дух за постигането на смисъла на живота.

Допустими са и други отговори

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ФИЛОСОФСКО ЕСЕ (35 точки)

1. Ниво на разпознаване на философската проблематика (философските проблеми), заложена/и във фрагмента – до **5** точки;
2. Ниво на философска осмисленост и интерпретация на проблемите – до **10** точки;
3. Ниво на употреба и владене на логическия и понятиен инструментариум при формулиране на позиция и излагане на аргументация в нейна подкрепа – до **10** точки;
4. Степен на самостоятелност при тълкуването на проблема във фрагмента – до **7** точки;
5. Ниво на езикова и стилистична култура – до **3** точки